

فرایند جهانی شدن و تاثیر آن بر توسعه شهری - منطقه ای (مطالعه موردی: چابهار در جنوب شرق ایران)

مهدی موسی کاظمی - دانشیار جغرافیا و برنامه ریزی شهری دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.
عیسی ابراهیم زاده - استاد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران.
مصطفی تالشی - دانشیار جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.
عیسی شیبانی امین* - دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

چکیده

شهری شدن جهان و جهانی شدن شهرها مهمترین وجه زندگی اجتماعی هزاره سوم میلادی است. صرف نظر از تبعات منفی جهانی شدن، کلیه شهرها درصدد پیوند به شبکه شهرهای جهانی، به منظور بهره گیری از مزایای جهانی شدن می باشند. شهرهای ایران نیز به دلیل تاخیر در پیوند با اقتصاد جهانی، سیاستهای خارجی و به تبع آن مشکلات ناشی از عدم سرمایه گذاری خارجی در کشور؛ با مشکلات بسیاری در روند جهانی شدن مواجه اند که این وضعیت در شهرهای مرزی کشور به دلیل شرایط ژئوپولیتیکی خاص آنها دو چندان شده است. هدف این پژوهش سنجش وضعیت چابهار در فرایند جهانی شدن و توان توسعه آن می باشد. به منظور دستیابی به این هدف، با استفاده از تکنیکهای پرسشنامه ای و مصاحبه با ۳۸۰ نفر از شهروندان، چشم انداز مناسبی از توانایی ها و پتانسیلهای محلی درباره کارکرد عوامل مختلف و ارتباط آن با فرایند جهانی شدن با استفاده از آزمون همبستگی مورد تحلیل قرار گرفت. نتایج این تحقیق نشان داد که همبستگی میان توسعه ارتباطات با فرایند جهانی شدن بالاتر از حد متوسط و توسعه مسکن متوسط؛ و توسعه امور مالی؛ حمل و نقل، اشتغال و درآمد در حد بسیار زیاد است. همبستگی این عوامل نشان می دهد که اگر بتوانیم امکانات، جریانها و محدودیتهای توسعه منطقه در زمینه های مختلف را با نیروها و جریانهای جهانی شدن همگام سازیم، توسعه موارد ذکر شده و حل مسائل و مشکلاتی مرتبط با آن در بندر چابهار ممکن خواهد بود.

واژگان کلیدی: جهانی شدن، توسعه شهری - منطقه ای، چابهار.

The Process of Globalization and Its effect on Regional-Urban Development (Case Study: Chabahar in Southeast of Iran)

Abstract

Urbanization of the world and globalization of cities are most important aspect of social life in the third millennium A.D. Regardless of negative consequences of globalization all cities seek to join the global cities network in order to enjoy the advantages of globalization. Iran's cities, because of delay in joining the global economic, foreign politics and consequently the problems resulting from absence of foreign investment in country, come across with many barriers in the process of globalization. At border cities of Iran the above mentioned circumstances in addition to peculiar geopolitical conditions of the border cities make the process more difficult. The present study aims to measure the status of Chabahar in the process of globalization and to evaluate its improvement. In order to achieve the study objectives, by using the questionnaires and interviews with 365 citizens of Chabahar, the appropriate perspective of local abilities and potentials about the function of various factors was gained after that, by using the correlation test the relation of those factors to the globalization process was analysed. The results of the study revealed that the correlation of the globalization process to communications is more than average and to housing is average and to development of financial affairs, transportation as well as job and revenue is very high. The correlation of these factors indicates that if we can coordinate the facilities, courses and limitations of regional improvement in different fields with forces and globalization courses, the improvement of items mentioned as well as solutions to its problems will be possible.

Key terms: Globalization, Regional-Urban Development, Chabahar

مساله پژوهش

جهانی شدن شبکه ای است پیچیده و به سرعت گسترش یابنده از پیوندها و وابستگی های متقابل که وجه زندگی مدرن به شمار می رود. اگر جهانی شدن را به عنوان یک جریان و روند اجتماعی پویا که در آن قید و بندهای جغرافیایی حاکم بر روابط سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و... تضعیف شده است در نظر بگیریم، شاید بتوان به سادگی به تشریح تأثیر آن بر شهرها پرداخت. اما از آنجا که در این پدیده افزایش ارتباطات جوامع (با حفظ خصوصیات اصلی فرهنگی - منطقه ای) با یکدیگر و افزایش امکان تأثیرگذاری جامعه ای بر جوامع دیگر مطرح می شود، لزوم بحث در این مورد بیش از پیش احساس می شود. افزایش روابط اجتماعی با پیشرفت حمل و نقل و ارتباطات مخصوصاً تلویزیون، تلفن و اینترنت آسانتر و ارزانتر، انتشار عقاید در سطح جهانی را تسهیل می کند. چنین ارتباطی افراد با علایق مشترک را که در سطوح مختلف محلی، ملی و ناحیه ای و حتی بین المللی زندگی می کنند بی آنکه ارتباطات فیزیکی ضرورت داشته باشد با یکدیگر مرتبط می سازد. بنابراین نقش و عضویت افراد در چنین شبکه ای بر مبنای نوع مشارکت آنان بر اساس محل زندگی شان معین نمی شود. بلکه ارتباطاتی که جامعه جهانی پی ریزی می کند موجب سرعت گرفتن شهرنشینی می شود (افراخته، ۱۳۸۱، ص ۱۵۳)، جهانی شدن مهمترین و بارزترین وجه تمایز زندگی امروز و دیروز جهان است که تأثیر چشمگیری بر روند شهرنشینی و توسعه فیزیکی در جهان داشته است (سراقی، ۱۳۸۸، ص ۱۴۰). فرایندی که نه تنها شاخص های کمی، فنی و اقتصادی را دگرگون کرد، بلکه در تبدیل کیفی عناصر و فضاهای فرهنگی و سیاسی نیز جلوه گر شد و هر یک از ابعاد و لایه های مختلف جهانی شدن دارای اثرپذیری و اثرگذاری متفاوت در سطح جهان گردید. به طوری که پیشرفت صنعت ارتباطات موجب انتقال سریع

جهانی شدن واقعی ملموس و ضرورتی گریز ناپذیر است که هر جامعه ای که خواهان رفاه شهروندانش باشد، چاره ای ندارد، جز اینکه خود را با این جریان نیرومند سازگار کند به قول فریدمن جهانی شدن انتخاب نیست بلکه واقعیت است. امروزه تکنولوژی به تمامی ابعاد زندگی انسان رسوخ کرده و مفهوم زندگی شهری را دگرگون کرده است. مسلماً انسان امروز همان انسان قرون گذشته نیست و هر نسلی باید شهر خود را بسازد و برنامه ریزان و مدیران شهری باید در جستجوی شهرهایی برای نیازهای امروز باشند. جهانی شدن روندی است که در قالب گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات، منجر به تشدید یکپارچگی و درهم تنیدگی مناسبات گسترده در ابعاد و سطوح مختلف (اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و غیره) میان کنشگران نو (اجتماعات مجازی، شرکتهای فراسرزمینی یا چند ملیتی و غیره) و سنتی (دولت، حکومت، مقامات اداری و اجرایی) شده است. بحث جهانی شدن اقتصاد که مدت مدیدی است مورد توجه و علاقه ی اقتصاددانان قرار داشته، چندی است که با تبلیغات فراوان موجب جذب طرفدارانی شده که این پدیده ی اقتصادی را سبب تشویق تجارت آزاد، حذف قوانین و مقررات و برداشتن موانع تجارت بین المللی و در نتیجه تامین اشتغال و بالا رفتن سطح زندگی افراد می پندارند. این بحث دامنه ای از ابعاد شکلی تا محتوایی را در بر می گیرد. اشکال؛ ساختارهای فضایی و ساختارهای شهری منتج از پدیده جهانی شدن از جمله قدیمترین و جالبترین پدیده های مطالعات جغرافیایی بوده است. مطالعاتی که در تداوم و تکامل خود با توجه به فرایندها و ابعاد محتوایی فضا منجر شده و شناخت روابط (اثر و موثر) را در مرکز تحلیل های فضایی قرار داده است. شناسایی و تحلیل عوامل، رویه ها و ساز و کارهای موثر بر شکل گیری و تکامل فضا و سپس اثر ساختار فضایی بر خود عوامل و رویه های موصوف؛ پرسش بنیادین

اطلاعات و دسترسی همگان به رایانه و اینترنت شده و پیش بینی شده که تا سال ۲۰۱۳ میلادی جمعیت آنلین جهانی بالغ بر ۲ میلیارد نفر خواهد رسید که ۴۳ درصد آن سهم آسیاست (مومنی، ۱۳۸۹، ص ۳). متأسفانه جایگاه ایران در این فرایند مطلوب به نظر نمی رسد و رتبه ۶۲ را داراست (رهنما، ۱۳۸۶، ص ۵۵). آنچه مسلم است، در ایران ادبیات مربوط به جهانی شدن مراحل اولیه را می گذراند، ولی سرعت انتشار آن رو به افزایش است، به طوری که تنها از نظر مباحث علمی از مجموع منابع قابل دسترس با این موضوع درباره ایران که از سال ۱۳۷۰ به بعد منتشر شده اند حدود ۷۹٪ آن از سال ۱۳۸۰ به بعد چاپ شده اند (رهنما، ۱۳۸۶، ص ۳۶). در این راستا پژوهش حاضر به بررسی جهانی شدن و نقش عامل تجارت بر فرایند توسعه شهری- منطقه ای (مطالعه موردی: بندر چابهار در جنوب شرق ایران) می پردازد. در حال حاضر بندر چابهار، در منتهی الیه جنوب شرق ایران، دارای پتانسیل قوی بوده و از بسیاری جهات مورد توجه می باشد (ابراهیم زاده، ۱۳۸۸، ص ۱۰۷). بندر چابهار، در ابعاد مختلف همچون اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، نظامی و ... می تواند ایفای نقش کند. مجموعه عوامل متعددی دست به دست هم داده و مجموعه شرایطی را به وجود آورده اند که مکان یابی و ساخت این شهر متأثر از آنهاست. از جمله: موقعیت جغرافیایی، موقعیت ژئوپولیتیکی، موقعیت ژئواستراتژیکی، موقعیت ژئواکونومیکی، موقعیت ارتباطی و ترانزیتی به همراه شرایط طبیعی مانند: وضعیت مناسب زمین شناسی، توپوگرافیکی و ژئومورفولوژیکی، دریا، خلیجها و تالابها و سواحل مناسب و دارای اهمیت، اقلیم ویژه، بافت اجتماعی و ساختار اقتصادی ویژه را می توان در این زمینه مؤثر دانست. ساخت شهر تحت تأثیر همین عوامل، و به علاوه شرایط محلی و خانوارهای ساکن در شهر، دارای بافت چند گونه ای است. به طوری که از جنبه ها و ساختارهای مختلف شهری نه تنها همسان نیستند، بلکه متضاد و کاملاً

ناهمگن می نمایند. (ابراهیم زاده، ۱۳۸۹، صص ۹۶ - ۱۶۲). پنج مدار اقتصادی در جهان (مناطق ژئواکونومیک)، خاور میانه گسترده، جنوب آسیا، چین و روسیه - هسته اصلی اروپای غربی و ایالات متحده - جنوب شرق و شرق آسیا وجود دارد که چابهار نقطه اتصال دو قلمرو غرب و شرق است. چابهار در محل تلاقی دو کریدور ترانزیتی جهان به نام شمال - جنوب و غرب - شرق قرار گرفته است و به لحاظ دسترسی به آب های آزاد بین المللی در تامین نیازهای کشورهای آسیای میانه در یک موقعیت جغرافیایی ممتاز است و نقش مهمی در تامین خدمات به همسایگان جنوبی و شرقی ایران دارد. با توجه به مباحث مطرح شده این پژوهش قصد دارد جایگاه شهر چابهار در فرایند جهانی شدن اقتصاد را مورد ارزیابی قرار دهد.

پیشینه تحقیق

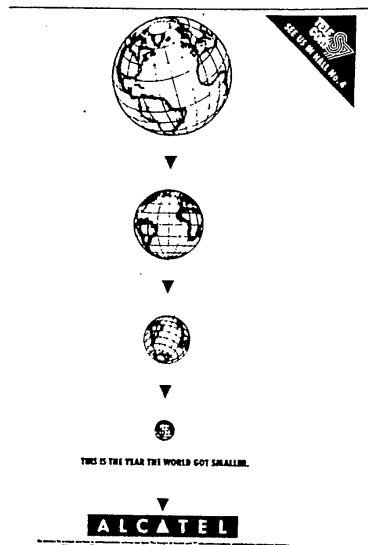
خاستگاههای جهانی شدن را می توان در آثار بسیاری از روشنفکران قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم پیدا کرد؛ از کارل مارکس (Karl Marx: ۱۸۱۸-۱۸۸۳) و جامعه شناسانی مثل سن سیمون (Claude Henri Saint-Simon: ۱۷۶۰-۱۸۲۵) گرفته تا پژوهندگان جغرافیای سیاسی نظیر مک کیندر (Sir Halford John Mac Kinder: ۱۸۶۱-۱۹۴۷) که به چگونگی تلفیق جهان از راه مدرنیته پی برد. سن سیمون معتقد بود، به واسطه عملکرد نیروهای جهان ساز و همگون آفرین، حد و مرزهای سیاسی، فرهنگی، بیش از پیش تضعیف شده و جامعه ای جهانی شکل خواهد گرفت. (گل محمدی، ۱۳۸۱، ۳۲).

رایج ترین دیدگاه جهان گستری از آن اقتصاددانهایی است که بر پایه همبستگی بیش از پیش اقتصادی و ادغام همه اقتصادهای ملی در یک اقتصاد و در محدوده بازار سرمایه داری به آن می نگرند. براساس گفته لینن (Veladimir Ilyich Lenin: ۱۸۷۰-۱۹۲۴)، در پیشرفته ترین مرحله سرمایه داری، هنجارها را تحمیل و برنامه های اجتماعی را طرح

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۴۳ تابستان ۹۵
No.43 Summer 2016

۵۰۱

شکل ۱. فشرده‌گی زمان و مکان در فرایند جهانی شدن

و پیامدهای آن بر سیاست‌گذاری خارجی جمهوری اسلامی ایران، تلاش کرده است تاثیر جهانی شدن اقتصاد بر سیاست خارجی ایران را مورد بررسی قرار دهد. نتایج نشان می‌دهد که ورود به عرصه جهانی شدن ضروری است و یکی از راههای رفع موانع احتمالی در فرایند جهانی شدن اصلاح ساختار اقتصادی ایران می‌باشد (جوادی ارجمند، ۱۳۸۶، ص ۶۷).

قابل ذکر اینکه با نگاهی واقع بینانه به مطالعات آکادمیک فعلی صورت گرفته پیرامون جهانی شدن باید پذیرفت که این مطالعات با قبول تاثیرات جهانی شدن در ساختار مختلف شهرها؛ این پدیده را مرهمی فرستاده از غیب که ناچار به اطاعت از آن هستند پنداشته اند و به دلیل در نظر نداشتن شرایط بومی و محلی شهرها هم جهت با فرایندهای سیاستی موجود، این مطالعات نه تنها به رشد و تعالی شهرهای موجود نینجامیده است بلکه پسرفت و رو به عقب را به همراه داشته است. در نتیجه مطالعات آکادمیک با چنین موضوعی در حول محور جهانی شدن و تاثیر آن بر فرایند توسعه شهری منطقه ای در ایران ضروری به نظر می‌رسد.

می‌کند (رجایی، ۱۳۸۲، ص ۶۰).

در واقع بحث جهانی شدن از مفاهیمی است که در دهه پایانی قرن بیستم بسیاری از جریان‌های سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی را تحت الشعاع خود قرار داد. جهانی شدن از یک سو دارای چارچوب مفهومی برای تبیین واقعیت‌های جاری جهان و از سوی دیگر مبین نوعی جهان‌بینی و اندیشیدن درباره جهان به عنوان یک منظومه کلان و به هم پیوسته است. البته سابقه امر به دوران‌های قبل باز می‌گردد و نظریه دهکده جهانی مک لوهان (Herbert Marshall McLuhan: ۱۹۱۱-۱۹۸۰)

در دهه ۱۹۶۰ تنها تظاهرات جدید آن است. شماری از نظریه پردازان اعتقاد دارند که با شکل‌گیری تجدد، فرآیند جهانی شدن نیز آغاز شد. به عنوان مثال گیدنز (Anthony Giddens) فرآیند جهانی شدن را چیزی جز گسترش تجدد نمی‌داند. مارکس و انگلس (Frederich Engels: ۱۸۲۰-۱۸۹۵) نیز درک تاریخی جهانی شدن و آغاز این فرآیند را مستلزم درک و شناخت تاریخی سرمایه‌داری می‌دانند؛ چون از دیدگاه آنان، نظام سرمایه‌داری همواره دست اندرکار یکپارچه سازی اقتصادی و فرهنگی جهان بوده است. پس با توجه به این دیدگاه، جهانی شدن را باید همزاد سرمایه‌داری دانست (گل محمدی، ۱۳۸۱، ص ۳۲).

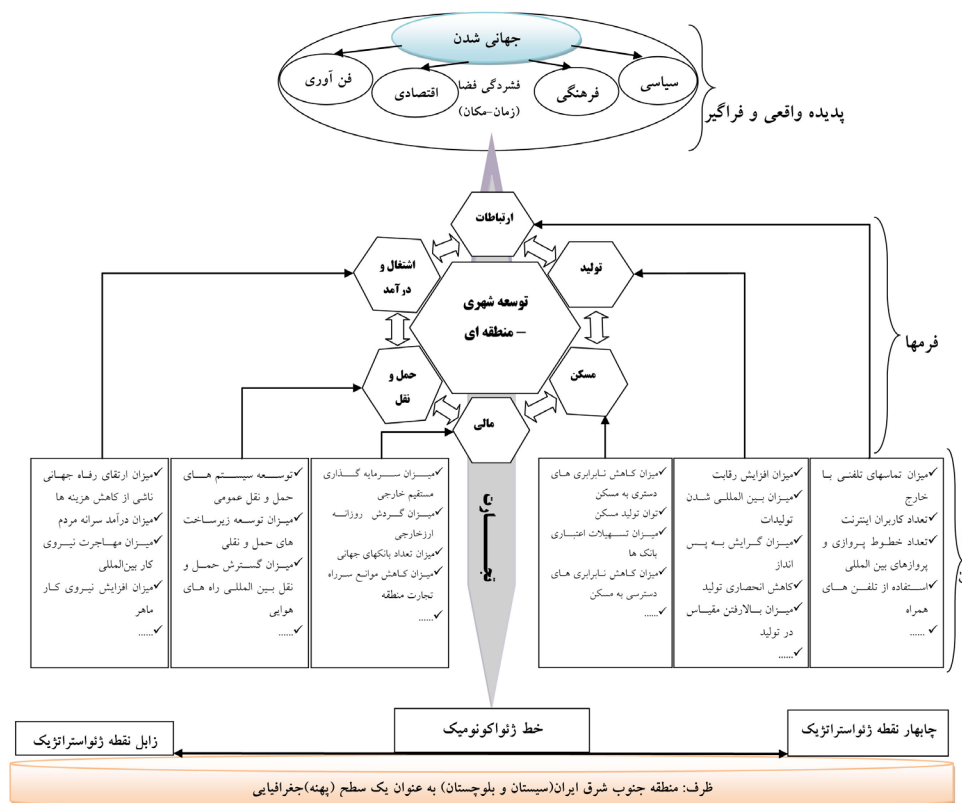
کاکس ویژگی‌های روند جهانی شدن را بین‌المللی شدن تولید، تقسیم کار جدید بین‌المللی، مهاجرت از جنوب به شمال و محیط رقابتی که در جریان جهانی شدن پیدا می‌شود، می‌داند (Cox ۱۹۸۶: ۲۰۴).

کوهن (۲۰۰۸) جهانی شدن را دارای دو بعد می‌داند: بعد اول، مفهوم گسترش جغرافیایی پیوندها را شامل می‌شود، بطوری که اکثریت جوامع و دولت‌ها را در برگیرد در بعد دوم جهانی شدن اقتصاد به فرایندی اشاره دارد که به افزایش شدت فشرده شدن پیوندها و تعاملات کمک می‌کند (Cohen, ۲۰۰۸, ۳۶۹). جوادی ارجمند (۱۳۸۶) در مقاله جهانی شدن اقتصاد

مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۴۳ تابستان ۹۵
No.43 Summer 2016

۵۰۲

مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۴۳ تابستان ۹۵
No.43 Summer 2016

۵۰۳

شکل ۲. مدل مفهومی تحقیق؛ منبع: یافته های تحقیق، پاییز ۱۳۹۴

روش تحقیق

تعداد نمونه مورد محاسبه پرسشنامه می باشد که عمدتاً نمونه های مورد هدف برای محقق افراد تحصیلکرده و نخبگان شهر چابهار می باشد که از طریق نمونه گیری تصادفی ساده ابزار پرسشنامه در بین آنها توزیع و مقوله جهانی شدن و نقش عامل تجارت بر فرایند توسعه شهری- منطقه ای در آن مورد ارزیابی قرار گرفت. برای اعتبار بیشتر بخشیدن به موضوع تحقیق؛ تعداد ۷۰ پرسشنامه نیز در بین کارشناسان، اساتید دانشگاهی، متخصصان این شهر توزیع گردید. طبق فرمول آلفای کرونباخ ضریب پایایی مطلوب برای پرسشنامه باید بیش از ۰,۰۷ باشد. این در حالی است که محاسبه پایانی پرسش نامه با ضریب ۰,۹۷۹ نشان دهنده درجه پایایی بالا و قابل قبول است. براساس اطلاعات جدول زیر ملاحظه می گردد که ضریب KMO یا ضریب کفایت نمونه شاخصهای پرسشنامه ۰,۸۵۶ است. با توجه به اینکه مقدار بارتلت در سطح ۰,۰۰۰

در این تحقیق، ترکیبی از شیوه های توصیفی و تحلیلی بکار گرفته شده است. برای انطباق شاخص ها با هدف تحقیق و همچنین تعیین چهارچوب تحقیق از شیوه توصیفی بهره گرفته شده است. و برای تحلیل داده های آماری از شیوه کمی از روش همبستگی استفاده شده است. در این پژوهش از روش نمونه گیری کوکران برای تعیین حجم نمونه استفاده گردید و با عنایت به فرمول کوکران در سطح $t=1,96$; $p=0,05$; $q=0,05$ و $d=0,05$

جدول ۱. مقدار KMO و آزمون بارتلت

مقدار کفایت نمونه (KMO)	۰,۸۵۳
مقدار بارتلت (خی دو X ^۲)	۱,۰۹۷
درجه آزادی (df)	۳۷۶
سطح معنی داری (P-value)	۰,۰۰۰

قرار دارد و کمتر از سطح اطمینان $P > 0.05$ است. می توان گفت که تفکیک عاملها بر اساس بارهای عاملی به درستی اجرا شده و بین عاملها هم پوشانی وجود ندارد.

روند جهانی شدن شهرهای ایران و چالشهای پیش رو

شهر تجلی فضایی نظامهای اقتصادی- اجتماعی و کالبدی حاکم بر شهروندانش است. این نظامها مناسباتی دیالکتیکی بین شکل و عملکرد شهر برقرار می کنند و موجب پویایی مستمر شهری می شوند. بر این اساس، شهر را می توان هم علت و هم معلول دانست. از یک سو محیط زایش، پرورش و گسترش پدیده های نو است و از سوی دیگر، تحت تأثیر آنها چه زاده محیط درونی یا برونزا قرار گرفته و متحول می شود. امروزه با توجه به پیوندهای فراگیر جهانی و نظامهای باز شهری، درک تحولات و پویای شهری بدون نگاه جهانی اگر ناممکن نباشد دست کم کامل نیست (صرافی ۱۳۸۳، ص ۱۶۴).

جهانی شدن باعث بوجود آمدن مشکلات شهری بی انتها شده است که در آن آلودگی هوای ناشی از وسایل نقلیه، آلودگی آب و مواد زائد جامد در صدر آن قرار دارد. شمار بیماریهای جدید که امروزه مطرحند زیاد است از جمله، بیماری های قلبی، سرطان، بیماریهای ویروسی و آنهایی که مربوط به استرس های ناشی از ترافیک، کار تغییرات اجتماعی و رفتاری می باشند. همچنین با وجود رفاه عده ای، که هنوز هم فقر به شکل یک معضل مهم خودنمایی می کند. مانند بانکوک تقریباً ۱۳ درصد جمعیت که تعداد آنها حدود یک میلیون نفر می رسد فقیرند در مانیل شمار مردم فقیر در حال کاهش نیست و این مردم با مسائل دیرپای محیطی دست و پنجه نرم می کنند زیرا در سکونت گاههای زاغه ای و غیر قانونی به سر می برند. و از طرف دیگر جهانی شدن فرصت های شغلی خوبی برای کارگران زن فراهم آورده است بنظر می رسد که اوضاع اجتماعی جدید سنت های کهن را تضعیف

نموده و سبب ناپایداری جامعه و محیط می گردد (فصیحی، ۱۳۸۰، ص ۱۷۸).

تاریخچه جهانی شدن ایران به تحولات سیاسی و به تبع آن تحولات اجتماعی و اقتصادی دهه ۱۳۴۰ باز می گردد. در این دوره انتخاب الگوی توسعه صنعتی و ورود صنایع مونتاژ به کشور، مقدمات پیوند گسترده کشور را با خارج فراهم کرد. در دوران پس از انقلاب اسلامی، تدوین برنامه های توسعه اجتماعی- اقتصادی کشور، نخستین گام برای توجه به سرمایه گذاری های خارجی و جهانی شدن برداشته شد. این فرایند با اقداماتی از قبیل ایجاد مناطق آزاد اقتصادی و تجاری آغاز گردید. به طور کلی سابقه تاسیس مناطق آزاد اقتصادی که دروازه های ملی برای جهانی شدن می باشد، به تصویب تبصره ۱۹ قانون برنامه اول توسعه کشور (۱۳۷۲-۱۳۶۷) برمی گردد (رهنما و همکاران، ۱۳۸۹، ص ۱۶۲). تاسیس دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد در سال ۱۳۷۱ و تصویب قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری- صنعتی ایران در شهریور ۱۳۷۲ و واگذاری اختیارات دولت به شورای عالی در مناطق آزاد در سال ۱۳۷۳ مقدمات بیشتری برای رونق مناطق تجاری فراهم آورد (www.freezones.ir/worldfreezones).

این اقدامات باعث احداث بیش از ۲۰ منطقه آزاد اقتصادی در کشور گردید. علی رغم تصویب قانون مناطق آزاد اقتصادی و ایجاد چنین مناطقی و همچنین با وجود برخورداری از امکانات و قابلیتهای توسعه ای چون موقعیت ممتاز جغرافیایی و اقتصادی- سیاسی، وجود ساختارهای نسبتاً مناسب نهادی و قانونی برای درهم آمیزی با اقتصاد جهانی، برخورداری از قابلیتهای متنوع گردشگری و زیست محیطی، تنوع منابع و مواد اولیه زیرزمینی در سطح ملی، وفور نیروی انسانی توانای داخلی، وسعت خاک و امکان گسترش فعالیتها در صورت لزوم، فقدان دید آرمانی مشترک در خصوص نقش و جایگاه این مناطق در ساختار اقتصاد ملی نزد سیاستگذاران، فقدان سند کلان راهبردی بلندمدت،

جدول ۲. چالشهای موثر در عرصه جهانی شدن شهرهای ایران؛ ماخذ: نصیری، ۱۳۸۸.

چالشها	عرصه های جهانی شدن
فرهنگهای بیگانه تاثیرات مخربی (اغلب اخلاقی) بر آداب و رسوم و ارزشهای فرهنگ ملی داشته اند. عوامل جهانی شدن فرهنگ تنشهای اجتماعی موجود را تشدید می کند. جهانی شدن فرهنگ باعث کم رنگ شدن مرزها و هویت شهری شده و مرزگشایی را تشدید می بخشد. پوششهای مرزگشای جهانی شدن بارزتر شده زیرا برخی مردم و فرهنگهای شهری از تهاجم جهانی شدن احساس تهدید می نمایند. هنجارهای جهانی شدن آداب و رسوم را در شهرها تحلیل می برد. فرایندهای جهان گیر هویتهای محلی را تحت تاثیر قرار می دهد. رویه های اجتماعی که در معرض بررسی و اصلاح قرار دارند موجب دگرگونی بنیادی ارزشهای فرهنگی می شوند. جهانی شدن زندگی اجتماعی را از حالت مکان مند به فضا مند تبدیل نموده است. خلق فضای مجازی نقش مکان و سرزمین را به عنوان عامل هویت بخش تضعیف نموده است. جهانی شدن تنوع و نسبت فرهنگی را در شهرها به مخاطره افکنده است.	بخش فرهنگی
تعارض میان اهداف استراتژیک اقتصادی و فرهنگ حاکم که این تعارض منجر به ایجاد کندی و توقف در اجرای برنامها می شود. حجم مبادلات اقتصادی و گردش سرمایه جهانی کلانشهر در مقایسه با شهرهایی چون دبی، هنگ کنگ، سنگاپور بسیار پایین است. تعرفه بسیار بالای گمرکی در کشور حدود ۳۲،۴ درصد در مقایسه با کره که حدود ۳،۵ درصد است تحت تاثیر قرار گرفتن اقتصاد کلانشهر از اقتصاد جهانی خسارات ناشی از تفاوت نظام تولید و درآمد کشور با جهان آسیبهای گسترده نظام اقتصادی در مقابل نظام دیجیتالی	بخش اقتصادی
فرایند جهانی شدن گسست فضا و مکان را شتاب بخشیده است. شهروندی یک موقعیت سطحی، ضعیف و آسیب پذیر دارد. تصلب هویتی و عدم تطبیق عناصر پایدار هویتی برهم خوردن بافت اکولوژیکی و تشدید شدن تضاد اجتماعی تحولات ساختاری و دیوان سالاری به عنوان یک روش غالب در تعاملات اجتماعات شهری	بخش اجتماعی
زیرساختهای نامناسب و منابع ناکافی برای ارائه خدمات و برنامه ریزی IT مغایرت ساختار کنونی مدیریت شهری با اداره شهرهای مجازی عدم همگن سازی توسعه ارتباطات به عنوان زیرساختهای عمده شهرهای مجازی مشخص نبودن جایگاه سیستم DSS که می تواند به عنوان سیستمهای پشتیبانی کننده در تصمیم گیریهای مدیریتی اعمال گردد. عدم تعاریف از واحدهای شهری هوشمند محدود بودن ترمینالهای ارتباطی، سدی در مقابل پیشرفت جریانهای ارتباطی محسوب می گردد. عدم توجه لازم به تحقیقات و پژوهش در زمینه فناوری ارتباطات	بخش فناوری ارتباطات IT
تعارض مظاهر سنت و مدرنیته در معماری امروزه تحت تاثیر عامل جهانی شدن مکان و سرزمین مفهوم نقش هویت خود را تا حد زیادی ازدست داده و خواهد داد. جهانی شدن به واسطه سرزمین زدایی پیوند فرهنگ با کالبد مکان را تضعیف می کند. ظرفیت اطلاعاتی اندک و توانایی کم در تنوع فن آوارانه جدید حاکمیت سرمایه به جای حاکمیت انسان و تاثیر این تفکر بر روح و کالبد کلانشهر	بخش کالبدی - فضایی

مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۴۳ تابستان ۹۵
No.43 Summer 2016

۵۰۵

بخش محیط زیست شهری	عدم وجود یک مدیریت جامع نگر و مناسب و نبود استقلال کافی برای حفاظت از محیط زیست شهری پایدار کلانشهر بین قوانین موجود و برنامه های توسعه پایدار شهری نوعی تضاد وجود دارد. فزونی گرفتن نیازهای شهروندان بر پتانسیل های زیست محیطی توجه نداشتن به ظرفیتهای بارگذاری زیست محیطی وجود یک مدیریت بسته و مشارکت ندادن مردم در افزایش تخریب محیط زیست موثر است. نابودی منابع طبیعی از جمله زمینهای کشاورزی و منابع آب
بخش مدیریت شهری	نارسایی و ابهامات قانونی موجود در قوانین مدیریت شهری پایگاه فکری اصلی سازماندهی در بخش مدیریت شهری بر محور درون گرایی استوار است. گرایش شدید به فردگرایی در مدیریت شهری وجود دارد. مشکل عدم قابلیت در انعطاف ساختار مدیریتی ضعف فرهنگ مدنی یا سرمایه اجتماعی و سطح پایین اعتماد اجتماعی عدم هماهنگی لازم بین اهداف برنامه های توسعه شهری با برنامه های ناحیه ای، منطقه ای، ملی توسط سازمانهای فرابخشی مدون نبودن سیستم و حاکمیت فرهنگ شفاهی در اجرای فرایندهای مدیریت شهری
بخش توسعه شهری پایدار	مناسب نبودن سطح استاندارد مسکن و خدمات شهری، نابرابری اجتماعی برنامه های توسعه بر محور فراهم کردن امکانات برای رشد اقتصادی و نابودی منابع طبیعی استوار است. عدم انسجام نظام تصمیم گیری و مدیریت مراکز جمعیتی و فعالیت و محیطهای پیرامون در تمامی سطوح فضایی نابودی منابع طبیعی شهری، توسعه ناموزون شهر، فقدان مدیریت کارآمد شهری کاربرهای صنعتی آلوده ساز، بدون معیار و ضوابط محیطی مکان یابی شده اند. تضاد بالقوه بین حفظ کیفیت زندگی و تضمین ثبات بوم شناختی

محدوده مورد مطالعه

شهر بندری چابهار با وسعتی حدود ۱۰،۹ کیلومتر مربع بر دهانه خلیجی به همین نام، با ارتفاع ۷ متر از سطح دریا واقع گردیده است (بندر و دریا، ۱۳۹۲، ص ۳). این بندر تاریخی از موقعیت ویژه استراتژیک، به عنوان دروازه کشور برای ورود به آب های بین المللی با مبدا مسیرهای ترانزیتی غیر قابل رقابت برخوردار است (ابراهیم زاده و دیگران، ۱۳۸۶، ص ۴۶). از نظر تاریخی منطقه چابهار بواسطه موقعیت ویژه جغرافیایی خود یعنی هم مرزی از سوی شرق با پاکستان و هم مرزی با شیخ نشین عمان از طریق دریا در جنوب و به عنوان مکانی برای دسترسی نقاط مرکزی بلوچستان و ایران مرکزی به دریای عمان و اقیانوس هند از پاره ای از تحولات، سوای سایر مناطق دیگر سرزمین بلوچستان برخوردار شده است. هر چند این تفاوت آن چنان نیست که منطقه چابهار را از نظر فرهنگی و اجتماعی جدا از سرزمین

وجود محدودیت و ابهام در منابع درآمدی مناطق به همراه تغییر سیاستهای اقتصادی دولت در این زمینه، ضرورت متناسب سازی اجرایی و تشکیلاتی دبیرخانه و مناطق با شرایط متحول کنونی، وجود گرایش بخشی نگری همراه با عدم هماهنگی در بین دستگاههای اجرایی مستقر در مناطق و ترجیح منافع بخشی بر منافع ملی، رقابت منطقه با کشورهای همجوار، نابرابری تسهیلات قانونی با مناطق کشورهای همجوار و تضمین های مناسب تر سرمایه گذاری در مناطق کشورهای همجوار و قابل توجه بودن ضریب ریسک سرمایه گذاری در کشور، تهدیدات اقتصادی، فرهنگی و... از آن سوی مرزها مناطق مذکور به موفقیت چندانی در زمینه جهانی کردن کشورها و شهرهای منطقه نرسیده اند (دفتر برنامه ریزی تجاری، ۱۳۸۶، ص ۱۷). چالشهای پیش رو عرصه جهانی شدن شهرهای ایران به شرح ذیل است:

جدول شماره ۳. گروههای سنی جامعه آماری؛ منبع:
مطالعات میدانی، تابستان ۱۳۹۴

سن	تعداد(نفر)	درصد
۲۰-۲۹ سال	۱۲۶	۳۴,۵
۳۰-۳۹ سال	۱۶۶	۴۵,۵
۴۰-۴۹ سال	۴۰	۱۰,۹
۵۰ سال به بالا	۳۳	۹,۱
اعلام نشده	۱۵	۴,۱
کل	۳۶۵	۱۰۰

جنوبی تجارت جهانی است (افشار، ۱۳۸۷، ص ۱۳۳).
چابهار با توجه به اینکه در مسیر دو کریدور از سه
کریدور ترانزیتی بزرگ جهان قرار گرفته است، در
طرح توسعه محور شرق، محور ترانزیتی شرق نامیده
می شود (پورپویان و همکاران، ۱۳۸۸، ص ۱۵۷).

یافته های تحقیق

یکی از ویژگی های مهم پرسشنامه، انتخاب نمونه
آماري مناسب به لحاظ سنی است. پاسخ دهنده
گان باید از لحاظ سنی در شرایطی باشند که بتوانند
موضوع تحقیق را بطور ملموس درک کرده و در
مورد آن اطلاعات کافی داشته باشند. در این شرایط
نوجوانان و کودکان و افراد سالمند نسبت به سایر
گروه های سنی اطلاعات کمی از موضوع و شرایط
حاکم دارند و بنابراین انتخاب جوانان و افراد میانسال
که در بطن فعالیت های اجتماعی و اقتصادی بندر
چابهار هستند، نقش مهمی در رسیدن به نتایج
درست و مطلوب دارند. از اینرو در این پژوهش سعی
شده است که جوانان و افراد میانسال مخاطبان
مصاحبه و توزیع پرسشنامه باشند. برای تحلیل و
طبقه بندی گروههای سنی نیز، یک گروه بندی ۴
طبقه ارائه شد. طبق جدول سه، دو گروه ۳۰-۳۹
سال با ۴۵,۵ درصد و ۲۰-۲۹ سال با ۳۴,۵ درصد
بیشترین تعداد برای توزیع پرسشنامه انتخاب شدند.
از اینرو، بیشتر افراد جامعه آماری، افراد جوان و

شکل ۳. موقعیت چابهار در استان سیستان و بلوچستان.

بلوچستان قرار دهد. نکته مهم در تاریخ منطقه آن
است که در دوران قرون وسطی که تجارت دریایی و
استفاده از بندر طیس اهمیت می یابد و یا در اوائل
قرن ۱۹ که به تدریج مناطق حاشیه سرزمین هند
از نظر امپراطوری انگلیس اهمیت سوق الجیشی
پیدا می کنند، تحولاتی در منطقه صورت می گیرد
(مهندسین مشاور شهر و خانه، ۱۳۷۴؛ جلد دوم؛ ص
۳۷). در میان مناطق آزاد کشور، منطقه آزاد چابهار
در منتهی الیه جنوب شرق ایران، به دلیل موقعیت
راهبردی خود و نزدیکی به اقیانوس هند، می تواند
نقش بسیار پررنگی در ترانزیت کالا از آبهای آزاد به
کشورهای آسیای میانه و افغانستان و برعکس ایفا
کند. بندر چابهار در جنوبی ترین نقطه دالان شرقی-
غربی مراودات تجاری جهان قرار گرفته است که از
چین آغاز شده به پهنه آسیای جنوب شرقی می
پیوندد و پس از پوشش دادن مهمترین شهرهای این
ناحیه مانند کلکته، کراچی و بن قاسم به چابهار می
رسد. بر این اساس چابهار یکی از چهارراه های دالان

مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۴۳ تابستان ۹۵
No.43 Summer 2016

۵۰۷

فعال در بخش اقتصادی شهر چابهار هستند. این افراد بیش از دیگران درگیر کار و تلاش در بازار هستند و تحولات منطقه را بخوبی می توانند بازگو و تحلیل نمایند. از اینرو می توان گفت که اطلاعات پرسشنامه به لحاظ سنی اعتبار و اطمینان بیشتری دارد.

تحلیل همبستگی شاخص های توسعه شهری- منطقه ای با آزمون تحلیل رگرسیونی چند متغیره تحلیل رگرسیونی، یکی از پرکاربردترین روش ها در بین تکنیک های آماری است. در واقع، تحلیل رگرسیونی نوعی تکنیک آماری برای بررسی و مدل سازی ارتباط بین متغیرها است. در این مرحله از پژوهش، تحلیل رگرسیونی برای بررسی میزان همبستگی بین متغیر وابسته و متغیر مستقل مورد استفاده قرار گرفته است. در واقع، هدف این بخش، ارزیابی میزان همبستگی بین ورود و گسترش جهانی شدن در منطقه چابهار و توسعه شهری- منطقه ای بندر چابهار است. این تحلیل از طریق مقدار R و بتا (β) بدست می آید. نکته دیگر این است که هدف از تحلیل رگرسیونی پیش بینی متغیر وابسته از طریق متغیر مستقل می باشد. بر این اساس در تحلیل رگرسیونی محقق به دنبال پیش بینی است. بعد از کشف مقدار همبستگی بین این دو عامل، تحلیل رگرسیونی قادر خواهد بود مقدار همبستگی بین این در آینده را نیز پیش بینی کند. این تحلیل نیز از طریق آماره R^2 انجام خواهد شد.

- ارزیابی همبستگی میان توسعه شاخص ارتباطات با فرآیند جهانی شدن

براساس نتایج بدست آمده از جدول شماره چهار، با توجه به اینکه ضریب آماره R^2 برابر با ۰,۶۹۰ می باشد می توان گفت که همبستگی میان توسعه ارتباطات با فرآیند جهانی شدن بالاتر از حد متوسط است. این عامل نشان می دهد که توسعه ارتباطات وابستگی زیادی به جهانی شدن دارد. و اگر بتوانیم امکانات، جریانها و محدودیتهای منطقه در زمینه ارتباطات را همگام با نیروها و جریانهای

جهانی شدن همگام سازیم، توسعه ارتباطات و حل مسائل و مشکلاتی از این قبیل در بندر چابهار دور از انتظار نیست. مقدار سطح معنی داری نیز طبق سطح اطمینان ۹۵٪، کمتر از ۰,۰۵ است. از این رو همبستگی بدست آمده مورد تایید بوده و می توان آن را به کل جامعه آماری تعمیم داد. همچنین با توجه به مقدار R، می توان گفت که متغیر جهانی شدن می تواند ۸۳ درصد از متغیر ارتباطات را توجیه کند. که این مقدار همبستگی بسیار قابل توجه است و نشان می دهد که مدل رگرسیون خطی به خوبی می تواند برای پیش بینی متغیر وابسته (ارتباطات) مورد استفاده قرار گیرد. این پیش بینی، با توجه به مقدار سطح معنی داری ۰,۰۰۰ قابل تعمیم و مورد تایید است.

ارزیابی همبستگی میان توسعه شاخص تولید با فرآیند جهانی شدن

طبق نتایج جدول پنج، ضریب آماره R^2 برابر با ۰,۷۶۱ است. این ضریب نشان می دهد که همبستگی میان توسعه تولید با فرآیند جهانی شدن بالاتر از حد متوسط است. همین عامل نشان می دهد که توسعه تولید وابستگی زیادی به جهانی شدن دارد. و با برنامه ریزی روی نقاط ضعف و نقاط قوت بخش تولید در منطقه و همگام نمودن آن با پروسه نیروها و جریانهای جهانی شدن، توسعه تولید و حل مسائل و مشکلاتی از این قبیل در بندر چابهار دور از انتظار نیست. مقدار سطح معنی داری نیز طبق سطح اطمینان ۹۵٪، کمتر از ۰,۰۵ است. از این رو همبستگی بدست آمده مورد تایید بوده و می توان آن را به کل جامعه آماری تعمیم داد. همچنین با توجه به مقدار R، می توان گفت که متغیر جهانی شدن می تواند ۸۷ درصد از متغیر تولید را توجیه کند. که این مقدار همبستگی بسیار قابل توجه است و نشان می دهد که مدل رگرسیون خطی به خوبی می تواند برای پیش بینی متغیر وابسته (تولید) مورد استفاده قرار گیرد. این پیش بینی، با توجه به مقدار سطح معنی داری ۰,۰۰۰

قابل تعمیم و مورد تایید است.

ارزیابی همبستگی میان توسعه شاخص مسکن با فرآیند جهانی شدن

بررسی محاسبات آماری جدول شش نشان می دهد که، ضریب آماره R^2 برابر با ۰,۶۷۹ است. این ضریب نشان می دهد که همبستگی میان توسعه مسکن با فرآیند جهانی شدن در حد متوسط است. این عامل نشان می دهد که توسعه مسکن وابسته به تحولات ناشی از جهانی شدن در منطقه است. و بدنبال گسترش مکانیسم جهانی شدن در منطقه، بخش مسکن نیز بتدریج از این فرآیند تاثیر خواهد پذیرفت. از اینرو، با برنامه ریزی روی نقاط ضعف و نقاط قوت بخش مسکن در منطقه و همگام نمودن آن با پروسه نیروها و جریانهای جهانی شدن، توسعه مسکن و حل مسائل و مشکلاتی از این قبیل در بندر چابهار دور از انتظار نیست. مقدار سطح معنی داری نیز طبق سطح اطمینان ۹۵٪، کمتر از ۰,۰۵ است. از این رو همبستگی بدست آمده مورد تایید بوده و می توان آن را به کل جامعه آماری تعمیم داد. از طرفی دیگر، مقدار R ، ۰,۸۲۴ است. بنابراین می توان گفت که متغیر جهانی شدن می تواند ۸۷ درصد از متغیر مسکن را توجیه کند. که این مقدار همبستگی بسیار قابل توجه است و نشان می دهد که مدل رگرسیون خطی به خوبی می تواند برای

پیش بینی متغیر وابسته (مسکن) مورد استفاده قرار گیرد. این پیش بینی، با توجه به مقدار سطح معنی داری ۰,۰۰۰ قابل تعمیم و مورد تایید است.

ارزیابی همبستگی میان توسعه شاخص امور مالی با فرآیند جهانی شدن

در بخش مطالعات و بررسی های مربوط به امور مالی توسعه شهری- منطقه ای بندر چابهار، نتایج نشان می دهد که، ضریب آماره R^2 برابر با ۰,۸۸۵ است. این ضریب نشان می دهد که همبستگی میان توسعه امور مالی با فرآیند جهانی شدن بسیار زیاد است. این عامل نشان می دهد که توسعه امور مالی وابستگی شدیدی به تحولات ناشی از جهانی شدن در منطقه دارد. و بدنبال گسترش مکانیسم جهانی شدن در منطقه، بخش تجارت و فعالیتهای اقتصادی رونق گرفته و در نتیجه فعالیتهای سرمایه ای و مالی نیز بتدریج گسترش پیدا می کند. از اینرو، با برنامه ریزی روی نقاط ضعف و نقاط قوت بخش امور مالی و سرمایه ای در منطقه و همگام نمودن آن با پروسه نیروها و جریانهای جهانی شدن، توسعه امور مالی و حل مسائل و مشکلاتی از این قبیل در بندر چابهار دور از انتظار نیست. مقدار سطح معنی داری نیز طبق سطح اطمینان ۹۵٪، کمتر از ۰,۰۵ است. از این رو همبستگی بدست آمده مورد تایید بوده و می توان آن را به کل جامعه آماری تعمیم داد. از طرفی

مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۴۳ تابستان ۹۵
No.43 Summer 2016

۵۰۹

جدول ۴. تحلیل همبستگی میان توسعه شاخص ارتباطات با جهانی شدن با آزمون رگرسیون خطی؛

منبع: یافته های تحقیق، تابستان ۱۳۹۴

Coefficients					Model Summary			ANOVA					ارتباطات
sig	T	Beta	Std	B	Std	R ²	R	sig	F	Mean ₂	df	Sum ²	
۰	۱۳,۶۸۹	۰,۸۳۱	۰,۰۰۶	۰,۸۳۱	۰,۴۴۹	۰,۶۹۰	۰,۸۳۱	۰	۱۸۷,۳۸۸	۳۷,۸۲۸	۱	۳۷,۸۲۸	رگرسیون
										۰,۲۰۲	۳۷۱	۱۶,۹۵۷	باقی مانده
											۳۷۵	۵۴,۸۷۶	کلی

جدول ۵. تحلیل همبستگی میان توسعه شاخص تولید با جهانی شدن با آزمون رگرسیون خطی؛

منبع: یافته های تحقیق، تابستان ۱۳۹۴

Coefficients					Model Summary			ANOVA					تولید
sig	T	Bet _a	Std	B	Std	R ²	R	sig	F	Mean ₂	df	Sum ²	
۰	۱۵.۳۲۴	۰.۸۷۲	۰.۰۵۴	۰.۸۲۸	۰.۳۵۵	۰.۷۶۱	۰.۸۷۲	۰	۳۳۲.۰۷۶	۳۹.۳۰	۱	۳۹.۳۰	رگرسیون
										۰.۱۲۶	۳۳۲	۹.۲۱۷	باقی مانده
											۳۳۶	۳۸.۵۱۷	کلی

جدول ۶. تحلیل همبستگی میان توسعه شاخص مسکن با جهانی شدن با آزمون رگرسیون خطی؛ منبع: یافته های

تحقیق، تابستان ۱۳۹۴

Coefficients					Model Summary			ANOVA					مسکن
sig	T	Bet _a	Std	B	Std	R ²	R	sig	F	Mean ₂	df	Sum ²	
۰	۱۳.۳۴۹	۰.۸۳۴	۰.۶۰	۰.۷۱۹	۰.۴۶۰	۰.۶۷۹	۰.۸۳۴	۰	۱۷۵.۳۳	۳۷.۱۴۷	۱	۳۷.۱۴۷	رگرسیون
										۰.۲۱۲	۳۶۶	۱۷.۵۶۵	باقی مانده
											۳۷۱	۵۴.۷۱۲	کلی

مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۴۳ تابستان ۹۵
No.43 Summer 2016

۵۱۰

جدول ۷. تحلیل همبستگی میان توسعه شاخص امور مالی با جهانی شدن با آزمون رگرسیون خطی؛ منبع: یافته های

تحقیق، تابستان ۱۳۹۴

Coefficients					Model Summary			ANOVA					مالی
sig	T	Bet _a	Std	B	Std	R ²	R	sig	F	Mean ₂	df	Sum ²	
۰	۲۵.۲۳۷	۰.۹۴۱	۰.۰۲۹	۰.۷۴۲	۰.۲۷۶	۰.۸۵۵	۰.۹۴۱	۰	۶۳۶.۴۰۵	۴۸.۴۰۰	۱	۴۸.۴۰۰	رگرسیون
										۰.۰۷۶	۳۶۶	۶.۳۱۲	باقی مانده
											۳۷۱	۵۴.۷۱۲	کلی

جدول ۸. تحلیل همبستگی میان توسعه شاخص حمل و نقل با جهانی شدن با آزمون رگرسیون خطی؛ منبع: یافته های تحقیق، تابستان ۱۳۹۴

Coefficients					Model Summary			ANOVA					حمل و نقل
sig	T	Bet a	Std	B	Std	R ²	R	sig	F	Mean ₂	df	Sum ²	
۰	۲۱.۷۱۰	۰.۹۲۳	۰.۰۳۵	۰.۷۵۷	۰.۳۱۳	۰.۸۵۲	۰.۹۲۳	۰	۴۷۱.۳۴	۴۶.۲۸۸	۱	۳.۴۶	رگرسیون
										۰.۰۹۸	۳۶۲	۸۰.۵۳	باقی مانده
											۳۶۶	۵۴/۳۴۱	کلی

جدول ۹. تحلیل همبستگی میان توسعه شاخص اشتغال و درآمد با جهانی شدن با آزمون رگرسیون خطی؛ منبع: یافته های تحقیق، تابستان ۱۳۹۴

Coefficients					Model Summary			ANOVA					
sig	T	Bet a	Std	B	Std	R ²	R	sig	F	Mean ₂	df	Sum ²	
۰	۱۸.۳۴	۰.۸۹۷	۰.۰۴۱	۰.۷۵۴	۰.۳۶۰	۰.۸۰۴	۰.۸۹۷	۰	۳۳۶.۶	۴۳.۷	۱	۴۳.۷	رگرسیون
										۰.۱۳۰	۳۶۲	۱۰.۶	باقی مانده
											۳۶۶	۵۴.۳	کلی

دیگر، مقدار R ، ۰.۹۴۱ است. بنابراین می توان گفت که متغیر جهانی شدن می تواند ۹۴ درصد از متغیر امور مالی را توجیه کند. که این مقدار همبستگی آمار خیره کننده ای است و نشان می دهد که مدل رگرسیون خطی به خوبی می تواند برای پیش بینی متغیر وابسته (امور مالی) مورد استفاده قرار گیرد. این پیش بینی، با توجه به مقدار سطح معنی داری ۰.۰۰۰ قابل تعمیم و مورد تایید است.

ارزیابی همبستگی میان توسعه شاخص حمل و نقل با فرآیند جهانی شدن

مطالعه شاخص حمل و نقل در ارتباط با فرآیند

جهانی شدن حاکی ارتباط مناسب این دو با یکدیگر است. بطوریکه براساس آمار محاسباتی جدول هشت، ضریب آماره R^2 برابر با ۰.۸۵۲ است. این ضریب نشان می دهد که همبستگی میان توسعه حمل و نقل با فرآیند جهانی شدن بسیار زیاد است. این عامل نشان می دهد که توسعه حمل و نقل وابستگی شدیدی به تحولات ناشی از جهانی شدن در منطقه دارد. و بدنبال گسترش مکانیسم جهانی شدن در منطقه، بخش ارتباطات و ترانزیت کالا و سرمایه گسترش پیدا میکند. این رویه یکی از نشانه ها اصلی توسعه حمل و نقل و تمرکز سرمایه و منابع

است. که گسترش جریان کالا، سرمایه و نیروی انسانی را بدنبال دارد. در نتیجه به گسترش حمل و نقل در انواع مختلف آن خواهد انجامید. از اینرو، برنامه ریزی روی نقاط ضعف و نقاط قوت بخش توسعه حمل و نقل در منطقه و همگام نمودن آن با پروسه جهانی شدن، توسعه و رونق بخش حمل و نقل در بندر چابهار دور از انتظار نیست. مقدار سطح معنی داری نیز طبق سطح اطمینان ۹۵٪، کمتر از ۰٫۰۵ است. از این رو همبستگی بدست آمده مورد تایید بوده و می توان آن را به کل جامعه آماری تعمیم داد. از طرفی دیگر، مقدار R ، ۰٫۹۲۳ است. بنابراین می توان گفت که متغیر جهانی شدن می تواند ۹۲ درصد از متغیر حمل و نقل را توجیه کند. که این مقدار همبستگی بسیار قابل توجه است و نشان می دهد که مدل رگرسیون خطی به خوبی می تواند برای پیش بینی متغیر وابسته (حمل و نقل) مورد استفاده قرار گیرد. این پیش بینی، با توجه به مقدار سطح معنی داری ۰٫۰۰۰ قابل تعمیم و مورد تایید است.

ارزیابی همبستگی میان توسعه شاخص اشتغال و درآمد با فرآیند جهانی شدن

نتایج محاسبات همبستگی اشتغال و درآمد با جهانی شدن نشان می دهد که، ضریب آماره R^2 برابر با ۰٫۸۰۴ است. این ضریب نشان می دهد که همبستگی میان توسعه اشتغال و درآمد با فرآیند جهانی شدن بسیار زیاد است. این عامل نشان می دهد که توسعه اشتغال و درآمد وابسته به تحولات ناشی از جهانی شدن در منطقه است. و بدنبال گسترش فرآیند جهانی شدن در منطقه، فعالیتهای اقتصادی و مبادله و تولید کالا و سرمایه رونق و توسعه پیدا می کند که این عامل در گذر زمان موجب اشتغالزایی و افزایش درآمد در منطقه خواهد شد. از اینرو، برنامه ریزی روی نقاط ضعف و نقاط قوت بخش توسعه اشتغال و درآمد در منطقه و همگام نمودن آن با پروسه جهانی شدن، توسعه و رونق بخش اشتغال و درآمد در بندر چابهار دور

از انتظار نیست. مقدار سطح معنی داری نیز طبق سطح اطمینان ۹۵٪، کمتر از ۰٫۰۵ است. از این رو همبستگی بدست آمده مورد تایید بوده و می توان آن را به کل جامعه آماری تعمیم داد. از طرفی دیگر، مقدار R ، ۰٫۸۹۷ است. بنابراین می توان گفت که متغیر جهانی شدن می تواند ۸۹ درصد از متغیر اشتغال و درآمد را توجیه کند. که این مقدار همبستگی بسیار قابل توجه است و نشان می دهد که مدل رگرسیون خطی به خوبی می تواند برای پیش بینی متغیر وابسته (اشتغال و درآمد) مورد استفاده قرار گیرد. این پیش بینی، با توجه به مقدار سطح معنی داری ۰٫۰۰۰ قابل تعمیم و مورد تایید است.

نتیجه گیری و جمع بندی

یافته های این تحقیق نشان می دهد که اتخاذ یک استراتژی فرا منطقه ای به عنوان استفاده از فرصتهای منطقه ای که در آن منطقه چابهار می تواند باعث تسریع روند توسعه شهری- منطقه ای شود، با دارا بودن فرصتهای ژئوپولیتیک و ژئواکونومیکی نیازمند وضع قوانینی تسریع کننده منطقه چابهار به شبکه جهانی می باشد و این منطقه به دلیل برخورداری از زیرساختهای مناسب می تواند حمایت لازم را از مدخلهای ورودی توسعه انجام دهد. همبستگی میان توسعه ارتباطات با فرآیند جهانی شدن بالاتر از حد متوسط و توسعه مسکن متوسط؛ و توسعه امور مالی؛ حمل و نقل، اشتغال و درآمد در حد بسیار زیاد است. همبستگی این عوامل نشان می دهد که اگر بتوانیم امکانات، جریانها و محدودیتهای توسعه منطقه در زمینه های مختلف را با نیروها و جریانهای جهانی شدن همگام سازیم، توسعه موارد ذکر شده و حل مسائل و مشکلاتی مرتبط با آن در بندر چابهار دور از انتظار نیست. بنابراین توسعه منطقه چابهار نیازمند تامین زیرساختهای لازم و اصلاح و بهبود در موارد ذکر شده می باشد.

منابع و مآخذ

۱. افراخته، حسن (۱۳۸۱)، جهانی شدن اقتصاد

مرزی در فرایند جهانی شدن و توسعه منطقه ای در ایران (مطالعه موردی: شهرهای مرزی استان خراسان رضوی) فصلنامه ژئوپلیتیک، سال ششم، شماره سوم، پاییز ۸۹.

۱۳. سراقی، عیسی (۱۳۸۸) فرایند جهانی شدن و تأثیر آن بر روند شهرنشینی در کلان شهرهای کشورهای در حال توسعه (نمونه موردی: کلان شهر تهران)، مجله علوم جغرافیایی؛ شماره ۵.

۱۴. صرافی، مظفر (۱۳۸۳) شهری شدن جهان و جهانی شدن شهرها، مجله اطلاعات سیاسی و اقتصادی شماره ۱۵۵-۱۵۶

۱۵. فصیحی، حبیب اله (۱۳۸۰) جهانی شدن و نابرابری در جوامع شهری جنوب شرق آسیا؛ مجله اطلاعات سیاسی - اقتصادی، مهر و آبان ۱۳۸۰ - شماره ۱۶۹ و ۱۷۰.

۱۶. کیوان، وحید (۱۳۷۶) جهانی شدن جدید سرمایه داری و جهان سوم، انتشارات توسعه؛ تهران.

۱۷. گل محمدی، احمد (۱۳۸۱) جهانی شدن، فرهنگ، هویت، نشر نی، ج اول، تهران.

۱۸. مومنی، مهدی (۱۳۸۹) فرایند جهانی شدن و چالشهای آن در کشورهای جهان اسلام، مجموعه مقالات چهارمین کنگره بین المللی جغرافیدانان جهان اسلام؛ ایران، زاهدان.

۱۹. مهندسین مشاور شهر و خانه (۱۳۷۴)؛ طرح جامع شهر چابهار؛ جلد دوم؛ ۳۷.

۲۰. نصیری، اسماعیل (۱۳۸۸) جهانی شدن و چالشهای شهر و شهرنشینی در کشورهای در حال توسعه با رویکردی بر راهبردهای عملیاتی در شهرهای ایران، انتشارات پرهام، تهران.

۲۱. Cohen, T.H. (۲۰۰۸), Global Political Economy: Theory and Practice, 4th edition, New York: Pearson.

22. Cox, R.W. (1986), Neorealism and its Critics, Social Forces, States, and World Order: Beyond International Relations Theory, New York: Columbia University Press.

و نقش آن در ساختار فضایی و اجتماعی شهرها، اطلاعات سیاسی - اقتصادی، سال شانزدهم، شماره ۱ و ۲.

۲. افشار، صادق (۱۳۸۷) چابهار به دنبال فرصتی تازه؛ مجله صنعت حمل و نقل، شماره ۲۷۵.

۳. ابراهیم زاده، عیسی و همکاران (۱۳۸۶) طرح جامع گردشگری استان سیستان و بلوچستان، فاز پایه مطالعات اقتصادی، پژوهشکده علوم زمین و جغرافیا.

۴. ابراهیم زاده، عیسی (۱۳۸۸) تحلیل عوامل موثر بر گردشگری در ناحیه ساحلی چابهار، مطالعات و پژوهش های شهری و منطقه ای، سال اول، شماره اول؛ تابستان ۸۸.

۵. ابراهیم زاده، عیسی (۱۳۸۹) آمایش سرزمینی و برنامه ریزی محیطی در جنوب شرقی ایران، انتشارات اطلاعات: تهران.

۶. بندر و دریا (۱۳۹۲) چابهار مناسب ترین مسیر برای صادرات کالا به افغانستان، آبان؛ شماره ۲۰۵.

۷. پورپویان، رضا و همکاران (۱۳۸۸) ظرفیتهای مکانی توسعه منطقه آزاد چابهار، فرصتها و تنگناها و راهکارها؛ مجله اطلاعات سیاسی اقتصادی، شماره ۲۷۴-۲۷۳

۸. جوادی ارجمند، محمد جعفر (۱۳۸۶) جهانی شدن اقتصاد و پیامدهای آن بر سیاست گذاری خارجی جمهوری اسلامی ایران، فصلنامه سیاست، مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی، دوره ۳۷، شماره ۳، صص ۶۷-۱۱۲.

۹. دفتر برنامه ریزی تجاری (۱۳۸۶) مناطق آزاد تجاری و صنعتی، اردیبهشت ۸۶.

۱۰. رجایی، فرهنگ (۱۳۸۲) پدیده جهانی شدن وضعیت بشری و تمدن اطلاعاتی، ترجمه عبدالحسین آذرنگ، آگاه: تهران.

۱۱. رهنما، محمدرحیم (۱۳۸۶) موانع و مشکلات و راهکارهای جهانی شدن شهرهای ایران، فصلنامه جغرافیا و توسعه ناحیه ای، شماره ۸، بهار و تابستان ۱۳۸۶.

۱۲. رهنما، رحیم و همکاران (۱۳۸۹) نقش شهرهای

23. Giddens, Anthony (1990), The consequences of modernity, Cambridge, Polity Press.
24. Harvey, D (1989), The condition of post modernity, Basil Blackwell, Oxford.
25. www.freezones.ir/worldfreezones.

مدیریت شهری

فصلنامه مدیریت شهری
Urban Management
شماره ۴۳ تابستان ۹۵
No.43 Summer 2016

۵۱۴